

Naročnina listu:

Gelo leto . . . K 50.—
Pol leta . . . „ 26.—
Četrto leta . . . „ 13.—

Zunaj Jugoslavije:

Gelo leto . . . „ 66.—

Posamezne številke
na štirih straneh 60 v.

Uredništvo i upravništvo:

Maribor, Koroška ulica
št. 5. — Telefon št. 220.

Inserati ali oznanila

se računajo po K 1.80
od enoredne petitvrste:
pri večkratnih oznanilih
— popust. —

„Straža“ izhaja v pon-
deljek, sredo in petek.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more
govoriti vsak dan od
11. do 12. ure dopoldne.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

41. številka.

Maribor, dne 19. aprila 1920.

Letnik XII

Naš program.

„Socijalna blaginja zahteva, da se v zakonodaji bolj in bolj uveljavijo veliki socialni zakoni dela; dolžnost dela, delu pošten zaslužek: kdor ne dela, naj tudi ne je.“ Resolucije 11, 2.

S to resolucijo izjavljamo sledeče: 1. vsakdo mora delati, 2. vsako delo mora imeti pošten zaslužek, 3. dolžnost dela je socijalna dolžnost, 4. samo delo daje človeku pravo do eksistence.

Resolucija govori o delu splošno, ter ne zahteva nobenega določenega načina dela. Delo je lahko duševno ali telesno, kulturno ali materialno. Delo si lahko izbere vsakdo sam po lastni volji in zmoglosti, toda mora biti resnično delo, ne samo zabava, šport, kaprica ali podobno. „Dama“, ki sviga cel dan in pozno v noč semintja, gre po obiskih, posluša predavanja, obiskovat razstave, sodelovat pri prireditvah itd., misli, da silno dela in se žrtvuje za kulturo in napredek, v resnici pa njeno „delo“ ni nobeno delo. Resnično delo mora biti koristno-produktivno, izvirati mora iz zavesti dolžnosti — delam, ker moram, a ne, ker se mi ljubi, biti mora v resnici naporno, da izčrpa človeške sile, ni dovolj, da človek dela, kakor se mu ravno poljubi. Sama spekulacija še ni nobeno delo, kakor udi igra ne.

O takem delu trdi naša resolucija, da je socijalna dolžnost. Ze katekizem uč kristjana, da mora delati in lenoba je eden izmed najglavnih grehov. Delati mora kristijan, da se varuje grešnih priložnosti, da si preskrbi potrebno za življenje, da daje dober vzgled drugim itd. Toda premalo smo doslej poudarjali, da je delo socijalna dolžnost in da moramo delati ne samo iz individualnih, ampak tudi iz socijalnih razlogov. Če je pa delo socijalna dolžnost, ima tudi država pravico, da se briga, da ljudje delajo in koliko delajo. Lažnjiva je torej trditev, da nikogar nič ne briga, kaj kdo dela in koliko dela, samo da nikomur nič ne škoduje. Ze samo s tem če nič koristnega ne delaš, ampak se hočeš samo okoriščeovati od dela drugih, si zagrešil proti človeški družbi, ki ima pravico, da nastopi proti tebi s silo in s kaznjo.

Resolucija seveda ne pove ničesar, na kak način naj država izvede dolžnost dela. To je stvar uprave, a resolucije se pečajo samo s splošnimi, načelnimi stališči. Uredi se lahko različno, primerno okoliščinam. En način, sam na sebi precej birokratičen, bi bil sledeči: Vsakdo mora prijaviti na socijalnem uradu svoje delo in to se mu vpiše v legitimacijo. Namesto sedanjih različnih dokumentov, ki izkazujejo, kam je človek pristojen, kakšnega je stanu ali poklica, bi odslej veljala samo ena legitimacija, namreč legitimacija dela. Kdor se lahko izkaže, da pošteno dela, ne potrebuje nobenega drugega dokumenta. Kdor si noče izbrati dela in ga prijaviti, bo vpisan po sili in delo mu odloči socijalni urad. Tudi bi kazalo upeljati neke vrste delavske oddelke, kamor bi se ljudje rekrutovali, če treba tudi po sili. Če sedaj rekrutujemo vojake in to z velikim nasiljem, ne morem videti, čemu bi ne bilo mogoče rekrutovati v splošni blagor delavske oddelke, ki bi bili socijalni upravi vsak čas na razpolago za razna nujna dela, ki so v splošno korist. Če bi ti delavci bili primerno plačani, bi se pač v znatnem delu priglasi prostovoljno in bi na vsak način nasilje bilo veliko manjše, kakor je bilo srednjeveško tlačanstvo ali kakor je v sedanjih kapitalističnih družbi.

Dalje zahtevamo, da mora delo imeti pošten zaslužek. Kateri zaslužek je pošten, ne pove resolucija. V polni meri pošten je oni zaslužek, ki odgovarja vrednosti dela. To se pravi, delavec mora dobiti ono vrednost, katero je naredil po odliku stroškov za proizvodnjo in zavarovanja radi rizika. To je, rekel bi, najvišja črta. Kot najnižjo črto lahko vzamemo oni zaslužek, ki zadošča, da človek na primeren način živi od svojega dela, si ustanovi in vzdržuje rodbino in se zavaruje za slučaj nezgode, bolezni in starosti, ter še privošči primerno razvedrilo in nekaj porabi za kulturne potrebe. Zaslužek, ki je pod to črto, je premajhen in krivičen.

To vsebuje gori navedena resolucija. Ako je trezno preudarimo, moramo priznati, da je pravična in njene zahteve so potrebne v blagor človeštva.

„Pred rešitvijo jadranskega vprašanja“.

Pod tem naslovom je prinesel petkov „Mariborski delavec“ članek, v katerem se nahaja trditev, ki izziva k takojšnjemu odporu. Člankar piše:

„Mi nismo bili proti odkritemu sporazumu z Italijo nikoli, ako bi tudi Italija z nami hotela res na pošten, pravičen in prijateljski način razpravljati o onih spornih točkah, ki nas delajo sovražnike. Kar povejmo enkrat odkrito: sovražstvo med nami in Italijo ne bo škodovalo samo Italiji, ampak v isti, ali pa še v večji meri tudi nam.“

Tako pisanje je neumestno in je škodljivo. Italija ni doslej nikdar niti z besedico namignila, da hoče res na pošten, pravičen in prijateljski način razpravljati o spornih točkah. Nasprotno! Italija je doslej enodušno — oficijelno kakor tudi neoficijelno — vedno izražala z besedami in dejanji, da ne mara res poštenega, pravičnega in prijateljskega sporazuma. Italija odklanja odločno sploh vsako razgovor o točkah nesporezuma. Naj nam člankar pove enega Italijana — uradnega ali neuradnega — od leta 1866 sem, ki bi sploh pripuščal možnost sporazuma v zadevi Trsta in Gorice? In vendar bi spora — zum morai obsežati tudi to točko!

Dalje piše člankar:

„O našem sporu z Italijo sodijo različni ljudje različno, zato bi bilo neumestno in pristransko poslušati vedno samo eno mnenje, a kategorično zamejavati, vsa druga. So ljudje, ki trdijo, da je bila naša politika napram Italiji sovražna že od prvega trenutka. V koliko imajo prav, to bo pokazala šele zgodovina. Ti ljudje namreč trdijo, da bi se dalo zlepa mnogo več doseči nego bomo dosegli zdga.“ — „Radi tega so oni, ki kritizirajo naše dosedanje stališče v tej pravdi z Italijo mnenja, da bi se dalo brez pravde vse drugače in bolje rešiti ta konflikt. Mi bi

LISTEK.

† Ravnatelj Henrik Schreiner.

(Ob njegovem grobu govoril prof. dr. Anton Medved.)

Ti krasna letošnja pomlad, kako si polna življenja! Kako bujno si se razvila! Kdo se te ne bi veselil? Toda nam, ti ljuba pomlad, grenijo ti-le današnji trenutki tvoje radosti. Kajti mi stojimo ob hladnem grobu, ob domu krute, neizprosne smrti. Rosne so naše oči in srce nam plaka v tužni bridkosti. Ti grob tu pred nami si zahteval preveč dragoceno žrtv od nas. Ti boš odslej pokrival tako plemenito slovensko srce. Ah, da ne bije več med nami! Gospoda ravnatelja Schreinerja smo ti izročili. Zavedaj se, da si sprejel pod svoje trde grude vrlo zaslužnega, slovesnega moža! Raditega nam boš vedno drag, kakor je nam bil izvanredno drag in mil prerano umrli pokojnik.

Ravnatelj Schreiner si je postavil lep spominek v povestnici našega naroda. Bil je odličen slovenski odgojitelj, 30 let je vestno opravljal težavno službo ravnatelja na državnem učiteljskem v Mariboru. Vzgojil je dolgo vrsto vrlih učiteljev. 30 letnikov učiteljskega naraščanja je iz njegove šole. A ni jih poučeval samo z besedo. Spisal je mnogobrojne pedagoške knjige in razprave. Po njih je zaslovel ne samo po naši domovini, temveč tudi izven mej jugoslovanskega ozemlja kot priznan in visoko cenjen strokovnjak na odgojitelskem polju. L. 1900 je ustanovil v svrhu ljudskošolskega in srednješolskega pouka posebno društvo „Slovenska Šolska Matica“, koje neumorni predsednik je bil do svoje smrti. Njegov „Nauk o prirodi“, izdan v dveh obširnih zvezkih po Družbi sv. Mohorja, se je vsemu narodu priljubil.

V svojem odgojitelskem poklicu je kazal neomejeno ljubezen do mladine. Ona je bila njegovo ve-

selje in njegov ponos. Z gorečo ljubeznijo jo je vodil k vzvišenemu učiteljskemu poklicu. Trudil se je ji tudi povsod gmočno pomagati. Bil je več let skrben načelnik mariborske Dijaške kuhinje. Mladina bodi mu hvaležna, kajti v njegovih prsih je za tebe bilo očetovsko dobro srce!

Kdor je pokojnika bližje poznal, ga je moral odkritosrečno spoštovati. Bil je neutrudno delaven: obširno slovstveno delovanje je zlati sad te njegove čednosti. V izpolnjevanju svojih dolžnosti je bil uzorno vreden. V cellem vedenju bil je popolen značaj. Ko te v duhu gledam, dragi mi pokojnik, se klanjam tvojemu spominu ter se spominim lepih besed nesmrtnega našega Gregorčiča, ki pravi:

Visoko čislam učenjaka,
Ki nam preganja temo znot;
A bolj še čislam poštenjaka,
Ki ve in hodi pravo pot.

Blagor mu! Schreiner bil je obojno — učenjak in poštenjak.

Njegov vzvišen poklic je bil odgoja. Živel je za ta poklic z vso dušo. Navesti smem raditega na njegove besede preroka Danijela: „Kateri so učeni, se bodo svetili, kakor sijaj na nebu; in tisti, ki poučujejo mnogotere k ponižnosti, kakor zvezde na vekov veke.“ To je svetopisemska obljuba za vrle in dobre odgojitelje, sladko plačilo za njih težavne napore.

Za tvoje zasluge, nepozabljivi gospod ravnatelj, bodi ti Vsegamogočni dobitljivi plačnik! Prepričan sem, da ti bo milostljiv. Zadnja tvoja beseda je bila: „Moj Bog!“ Poslednjo noč svojega življenja si le te besedi ponavljal: „Moj Bog!“ Klical si Njega, ki te je odpoklical. V hiši Očetovi najdi večni pokoj! Nam pa ostaneš nepozabljiv do zadnjega izdihljaja, nepozabljiv tudi slovenski domovini, koji si tako zvesto in sveto služil!

O pogrebu † ravnatelja Schreinerja Henrika se nam poroča:

Tako velikega pogreba Maribor že dolgo ni videl, kakor je bil g. ravnatelja Schreinerja. Udeležba

na njem je bila naravnost velikanska. V Trubarjevi ulici pred moškim učiteljskim se je zbrala ob 14. uri dne 16. t. m. mnogobrojna množica ljudstva. Bili so zbrani vsi gojenci in gojenke tukajšnjega učiteljskega, večina gimnazijskega in realcev. Mnogo razredov meščanskih in ljudskih šol je bilo polnoštevilno navzočih. Učiteljski zbori vseh srednjih, meščanskih in ljudskih šol so bili korporativno navzoči. Pred učiteljskim se je sedanjí vodja učiteljskega, prof. Ivan Vreže, poslovil od pokojnega ravnatelja Schreinerja. Učiteljski mešani zbor je potem zapel pod spremstvom oddelka tukajšnje divizijske godbe žalostinko, koje je zložil tukajšnji profesor godbe Beran. Pogrebni spreved pod vodstvom g. stolnega župnika Iv. Moraveca je spremljal pokojnika v stolnico, kjer so peveci in pevke zapeli drugo ganljivo Beranovo žalostinko. Od stolne cerkve na pobrežko pokopališče je potem vodil spreved g. prof. dr. Anton Medved. Med udeleženci spreveda so pokojnika spremili k večnemu počitku: gg. poverjenik dr. K. Verstovšek, višji šolski nadzornik dr. L. Poljanec, višji šolski nadzornik Gabersček, vseučilišni profesor dr. Fr. Lukman, in ravnatelj Dimnik, vsi iz Ljubljane; mariborske oblasti so bile vse zastopane: gg. stolni prošt dr. M. Matek in kanonik Alojzij Arzenšek, vladni komisar dr. Josip Leskovar, predsednik okrožnega sodišča Cajnkar, večji oddelek častniškega zbora pod vodstvom podpolkovnika Cvirna. Častilcev in prijateljev blagega pokojnika je bila nepregledna vrsta. Ob grobu je po govoru dr. Medveda še proslavljala pokojnikove zasluge višji šolski nadzornik dr. Poljanec. Slednjič se je od pokojnika v imenu gojencev in gojenk poslovil četrtletnik Kristl. Sklenil je pogrebno slovesnost pod vodstvom g. profesorja Družoviča, ki je vodil tudi prejšnje petje, učiteljski pevski zbor s tretjo Beranovo žalostinko. Cel pogreb je bil pretresujoč in velečasten. Vreden slovečega pokojnika, odličnega slovenskega pedagoga. Ostane nam nepozabljiv veliki prijatelj slovenske mladine. Pokoj njegovi blagi duši!

morali sami stopiti do naših južnih sosedov, ter se z njimi prijateljsko pogovoriti in pogoditi. Pred vsem pa bi bili morali Italijo prepričati, da ji nismo tako a priori sovražniki, ter da se ji od naše strani, ako se z nami pogodi, ni treba ničesar bati, z eno besedo, da ako nam da, kar nam po etničnem pravu pripada, ni treba nikakih strateških mej. Z našim ostrim nastopom pa smo ji nasprotno potisnili v roke orožje — vzrok, da sme zahtevati strateške meje ter radi njih cele pokrajine kompaktno obljudene po našem plemenu.

To so pač besede poštenega in dobrosrčnega idealista, ki si predstavlja stvar s platoničnih višin. Toda v teh stvarkih je mnogo neresnice, katere je treba ovreči. Ni res, da bi bila v našem sporu z Italijo mnenja različna v tem smislu, kakor predstavlja člankar. Mnogo nas je in prepričan sem, da imamo javno mnenje po velikanski večini na naši strani, ki trdimo, da je bila naša politika napram Italiji zavozena že od prvega trenutka, ker nismo takoj od začetka odločneje zahtevali Trsta in Gorice — prvega kot mednarodno pristanišče pod našo suvereniteto in upravo. Ker smo preveč poudarjali Dalmacijo in Reko, a premalo Gorico in Trst ter se prehitro umaknili, smo otežili naše stališče. Obratno pa člankar ne bo mogel najti nikogar, ki bi bil z razmerami vsaj nekoliko znan in bi delil njegovo mnenje. V tem oziru, kot predstavlja on, pri nas javno mnenje nikakor ni razdeljeno. Za našo politiko v sedanjih trenutkih je pa škodljivo pisanje, kakor da bi bil del našega naroda proti naši narodni politiki in za propuščanje napram Italiji.

Člankar pravi, da bi bili morali stopiti mi sami do naših južnih sosedov. Saj smo to tudi poskušali! Člani jugoslovanskega odbora so najprej delovali v Italiji, dokler jih niso Italijani nagnali. Suppilo — o katerem ni mogel pač nikdo trditi, da je Avstrijakant ali sovražnik Italije — je še pozneje skušal vedno dobiti stike z Italijo, a brez uspeha ter se je mučil dokler ni znozel in umrl. Dr. Pivko je dal pač med vojno Italijanom dovolj dokazov svojega prijateljstva — pa naj navede enega Italijana, velikega ali majhnega, oficijelnega ali neoficijelnega,

črne, rdečega ali rumenega, ki bi bil priznal nam pravico do Trsta in Gorice? Mi smo skušali stopati k našim južnim sosedom, a ti sosedje so vsacega, ki bi hotel delati za sporazum in spravo zaprli ali izgali. Od druge strani so pa neprestano izjavljali, da sporazuma nečejo, ampak hočejo samo naše suženjstvo.

Na konferenci v Parizu nismo mogli priti z italijansko delegacijo do nobenega razgovora, ker Italijani so stali na stališču, da oni kot „veliki narod“ sploh ne morejo govoriti z „malim“, ampak samo s svoje vrste narodi. Ko je pod Wilsonovim pritiskom čez dolgo časa vendar prišlo do direktnega stika, se je dogovor prekinil v prvem trenutku, ker Italijani zahtevajo, da se jim udamo brezpogojno.

Mi smo torej storili vse mogoče, da bi prišlo do sporazuma z Italijo, a Italijani so storili vse mogoče da pokažejo, da tega sporazuma nečejo.

Ni res, da smo šele z našim ostrim nastopom potisnili Italijanom v roke orožje — vzrok, da sme zahtevati strateške meje. To zahtevo so stavili Italijani že leta 1866 pa do sedaj neprestano in tudi že prej. Goričan Ascoli, italijanski vseučiliški profesor in senator, je že leta 1865 iznašel ime in pojem „Venezia Giulia“ in od takrat je to brezpogojna točka njihovega programa. Za te meje so barantali že od začetka vojske, londonski dogovor so sklenili, preden smo mi še odločno postavili naše zahteve.

Se enkrat: mi nismo mogli nikdar priti do prijateljskega razgovora z Italijani, ker ga Italijani niso marali. Mi nismo vzbudili italijanskega apetita, ker je obstojal, še preden se je naš narod politično zavedel. — Clanki, kakor se je slučajno pojavil v Delavcu, nam škodujejo, ker jih je mogoče izrabiti proti našim narodnim zahtevam in proti postopanju naše mirovne delegacije. V tem oziru bo cela slovenska javnost edina. Ne pozabimo, da sedi v Trstu Jud Levi Finzi, voditelj italijanske propagande po naših deželah, ki zbira take dokumente.

Opomba uredništva. Hvala Bogu, da je ta članek zagledal luč sveta v „Delavcu“, katerega izven Maribora ne pozna nikdo.

Politične vesti.

Jugoslavija.

Regent Aleksander je sprejel v avdienco namestnika ministra za zunanje stvari dr. Spalajkoviča, ki mu je sporočil o zadnjih pogovorih glede jadranskega vprašanja. Naša mirovna delegacija v Parizu bo dobila od vlade iz Beograda potrebna navodila: kako se je treba zadržati napram našim zahtevam ob Jadranu.

Zdravstveno stanje predsednika naše mirovne delegacije Pašiča se je izboljšalo in je izven nevarnosti. Posvetovanj mirovne konference v San Remu se Pašič ne bo mogel udeležiti, ampak ga bosta zastopala minister za zunanje posle dr. Trumbić in naš poslanik v Parizu dr. Vesnić.

Orešitvi jadranskega vprašanja sporazumno med Jugoslavijo in Italijo so objavili Italijani londonski brzojavni agenturi vest, da je spor ob Jadranu rešen in razvozan na ta način, da dobi Jugoslavija Sušak in Volosko, Italija pa si prisvoji suvereniteto nad Reko in Opatijo. Tazadnevne vesti že javlja tudi angleško časopisje.

Naš ustavni odbor pripravlja naredbo, pod pogojem da pristane in pritrdi temu konstituenta, da se deli parlament na spodnjo in zgornjo zbornico. Načrt ustave je v ostalem dovršen.

V Beogradu se je vršila konferenca socijalnega, notranjega in pravosodnega ministrstva. Na tej konferenci se je končno veljavno redigirala naredba o stanovanjih.

Ministrstvo za verstvo je sklenilo ustanovitev bogoslovnice na Cetinju, v katero se bodo sprejemali gojenci iz tamošnjih krajev. Predhodna dela za otvoritev so se že pričela.

Vse vesti o pojavu ponarejenih novčanov po 100 dinarjev (400 K) dementira finančno ministrstvo z vso odločnostjo.

Predsednik pokrajinske vlade v Bosni in Hercegovini, dr. Mišan Likšić je podal ostavko.

Stavka železničarjev v Jugoslaviji. Splošna stavka železničarjev, ki je izbruhnila po vsej Jugoslaviji v noči 15. t. m. se nadaljuje. Po zatrdilu voditeljev stavkajočih ima stavka namen: železničarjem izboljšati mesečne plače, ali pa poplačati že res neznošno draginjo. Presojamo stavko iz nepristranskega stališča in moramo beležiti, da so železniški nastavljenici nižje in srednje kategorije pri vsak dan rastoči draginji živil baje preslabo plačani in da sploh ne morejo preživljati svojih družin. Iz vzroka prenizkih plač pri sedanjih draginjah pridružila se je stavki socijalističnih železničarjev tudi Zveza jugoslov. železničarjev, sicer ne z direktno stavko, ampak z bolj fino prikrojenim izrazom o stavki „s pasivno resistenco“, kar je pa isto kot socijalistični stranki. Vendar pa izjavljajo zvezarji, da kakor hitro bi se obrnil plašč štrajka po političnem vetru, bi Zveza izstopila iz stavke ter pričela z delom. Kakor hitro je započela stavka, je vojaštvo zastražilo kolodvore v Mariboru in dravski most s strojnicami. Kljub splošni stavki pa se držijo stavkarji dane besede, da ne bodo kršili miru in reda. Dozdaj ni prišlo niti do najmanjšega kršenja javnega miru. Glede te splošne stavke na jugoslovanskih železnicah, bodisi, da ima za cilj izboljšanje finančnega in prehranjevalnega stanja železničarjev, bo-

disi kak prav zahrbtni političen značaj, lahko trdimo, da bo kmalu končana. Vlada bo morala odnehati in izboljšati stavkarjem finance vsaj v toliko, da se bodo lahko, kakor zatrjujejo sami, preživljali pri današnji draginji. Konečno bo pa postala tudi prehranjevalna kriza tako akutnega značaja, da bodo morali pričeti v najkrajšem času s prometom.

Zahteve Zveze jugoslov. železničarjev glede zopetnega nastopa dela. Glasom te izjave zahteva: 1. Takojšnje razveljavljenje pravilnika in s tem zopetno vzpostavitev službenih razmer pred uveljavljenjem pravilnika; 2. v zakoniti se mora najkasneje do 1. maja nova službena pragmatika z vsemi protipredlogi Zveze jugoslov. železničarjev; 3. ko se ugoti našim zahtevam, prenehamo s svojim pasivnim zadržanjem glede komunistične stavke in nastopimo redno službo. Pred nastopom službe se nam pa mora zagotoviti popolno varstvo proti požarku, ki bi nas ovirale v delu. Zveza jugoslov. železničarjev odklanja vsako odgovornost za posledice zunanjega in notranjega političnega značaja, ki bi znal nastati vsled stavke. Kot doslej, bo Zveza jugoslov. železničarjev z vsemi svojimi silami delala na to, da država in jugoslovanski narod ne trpi nobene škode.

Italija.

Ljubljanski dopisni urad navaja odlomke iz italijanskega časopisja, ki javlja o mnenju italijanskih političnih krogov, ki pišejo o sporazumu med Italijo in Jugoslavijo glede rešitve jadranskega vprašanja. Italijansko časopisje poroča o zadnjem ministrskem svetu v Rimu, kateremu so prisostovali vsi ministri in načelniki generalnega štaba. Ta ministrski svet se je porazgovarjal o predmetu, ki se bo razpravljal na mirovni konferenci v San Remu, katerega se bodo udeležili tudi načelniki zavezniških generalnih štabov. Italijansko časopisje naglaša, da ni iskal Nitti z Jugoslavijo sporazuma glede jadranskega vprašanja, a vendar ga je dosegel. V San Remu bi se naj ratificiralo samo to, kar je že davno sklenjeno med Jugoslavijo in Italijo, namreč — Skader za Reko.

Italijansko časopisje smatra nas Jugoslovane za presneto neumne, če meni, da bomo mi Jugoslovani verjeli o kakih prikritih spletkah naše mirovne delegacije Skader za Reko. Pašič je veliko prester in preizkušen politik, da bi ga bili Italijani preslepili tako daleč, da bi bil prodal Reko za Skader.

Rimskilisti javljajo, da so proglasili v Sardiniji splošno stavko vseh železničarjev. Promet vlakov je ustavljen. Prekinjen je tudi vsak promet med kontinentom in Sardinijo.

Ministrski predsednik Nitti odpotuje v San Remo dne 17. t. m. Scialoja bo odpotoval na naravnost iz Londona.

Nemčija.

Franciji sta se pridružili tudi Belgija in Italija z zahtevo na nemško vlado v Berlinu, da Nemčija takoj izpolni vse mirovne pogoje versailleske pogodbe.

Kappa, ki je utekel v letalu iz Nemčije na Švedsko, so aretirali švedski detektivi in so ga pripeljali v Stockholm.

Avstrija.

Nov načrt ustave Nemške Avstrije je v primeri s prejšnjo nekoliko izpremenjen, zlasti glede zveznega predsednika. Po prvem načrtu je zvezni predsednik — predsednik zveznega zbora. Novi načrt pa določa, da zveznega predsednika neposredno voli vse ljudstvo. Izvolijo ga na pet let. Izvoljen je lahko tudi večkrat. Za zveznega predsednika je lahko izvoljen samo zvezni državljani, ki ima aktivno volilno pravico v zvezni zbor in je 1. januarja leta, ko se vrši volitev, izpolnil 35 let. Dokler je zvezni predsednik, ne sme pripadati nobeni politični stranki in ne sme izvrševati nobene druge službe. Če je zvezni predsednik zadržan, ali če je njegovo mesto že dalje časa izpraznjeno, opravlja vse njegove posle zvezni kancler. — O zveznem svetu določa načrt to: Zvezni svet tvorijo zastopniki dežel. Vsako deželo zastopajo v zveznem zboru načelno trije člani. Za dežele z najmanj 800.000 prebivalci se število članov zviša na 4, za vsakih nadaljnjih 400.000 prebivalcev še za enega. Nobena dežela ne sme imeti več nego eno petino vseh članov. Za vsakega člana se določi namestnik.

Temp s javlja k izjavi dr. Rennerja ob priliki njegovega odhoda iz Rima, da se bodo v kratkem zopet sestali avstrijski in italijanski državniki po možnosti v Benetkah, da se ministrski predsednik Nitti bavi z mislijo osebno dospeti na Dunaj in tamkaj dovršiti tekoča pogajanja z Avstrijo.

Stavka železničarjev v Avstriji. Avstrijski železničarji so proglasili 16. t. m. na progi južne železnice stavko, kateri se je pridružilo tudi železniško uradništvo. Stavka ima svoj izvor v Dunaju. Novem mestu in Glognici. Vzrok stavke je izboljšanje plač.

Dnevne vesti.

Kakor doznava „Večerni list“, Prometna zveza (krščansko socijalna železničarska organizacija) ne odobrava stavke in ostro obsoja samovoljno postopanje komunistov, ki so kar na svojo roko proglasili stavko.

„Mariborski Delavec“ brani Paskola. Velik uspeh je dosegel „rodoljub“ dr. Koderman s tem, da je vzel znanega velenemca Giuseppe Paskola v svoje zaščito. Delovanje Paskolovo od časa, ko se je priženil v Svečino, pa do danes je veriga, dolga veriga samega smrtnega sovraštva proti slovenstvu in proti Jugoslaviji. Kronika svečinske župnije, ki jo je vestno in nepristransko sestavljal rajni narodni trpin in vzoren rodoljub ter od Paskola neprestano preganjan župnik Vida Janžekovič ima zadnjih deset let zabilježeno vse črno Paskolovih hudobij proti Slovincem. Danes jih nočemo naštevati, ker jih bomo uporabili ob drugi priliki. Paskolo je bil eden najstrupenejših in najbolj zagrizenih narodnih sovragov, kar jih je kedaj nosila slovenska zemlja. Cela širna okolica je trepetala pred tem človekom. Vse je moralo plesati tako, kot je zahteval Paskolo. Kdor tega ne verjame, naj vpraša naše narodnjake iz širnega Paskolovega okoliša: Serbineke, Dobaje, Janžekoviče ter Spindlerje itd. V rokah imamo zbrane „Marburgerce“ in „Stajerce“, kjer so osvedočeni vsi Paskolovi drzni in hudobni čini proti obmejnemu slovenstvu. Da, še več: Dobili smo celo akt in popis o Paskolovem potovanju na Dunaj v roke. Vse to bomo „pokazali“ njegovemu vnetemu in iskrenemu zagovorniku dr. Kodermanu — prav kmalu. In dr. Koderman je hotel s svojim dopisom v „Delavcu“ dne 16. aprila odvrti črni madež, ki si ga je naložila JDS stranka s Paskolom, s svojih ramen. „Delavec“ člankar dr. Koderman je napadel gerenta Krena, češ, da je bil ta strasten Nemec. To je debela Kodermanova ameriška raca. Krenova rodbina je popolnoma slovenska; le oglejte si njegovo hišo! Otroci vzgojeni v popolnoma slovenskem duhu, družina zavedno slovenska, v hiši slovenski listi. Njegov sosed Paskolo pa je, kakor pravi dr. Koderman v „Delavcu“, „naprednega mišljenja in se je priklopil napredni stranki.“ Čestitamo JDSarjem k tej pridobitvi! Za Paskola se zdaj noč in dan trudi rodoljub dr. Koderman, potuje zanj v Ljubljano in če treba tudi v Beograd. Vse to pa iz svetega JDS rodoljublja!

Voglarjevi nočni sestanki s „samostojneži.“ Od Sv. Marjete ob Pesnici nam poročajo: V ponedeljek, dne 12. aprila, proti večeru se je pripeljal profesor Fogler iz Maribora s kočijo, v katero sta bila vprežena dva iskra konja. Profesor Fogler je pisaril poprej samostojnim kmetom Lipovšek, Thalerju, Vaudatu in drugim, naj se vsi zberejo, ker jim ima on razkriti velike skrivnosti. Gerent in učitelj Vauda, velik „nepriistranski“ mož, se je res silno trudil, da bi zabil četo marjeških kmetov skupaj. Krambergarjeva gostilna pri cerkvi jim je bila preveč klerikalna, radi tega so atek Vauda zbrali za Foglerjevo — skrivališče gostilno Bombek. Prišlo nas je reči, piši in vsikljni: 20 mož, skoro sami samostojneži. Gospod Fogler so dali malo za pijačo, nato pa so nam začeli razkrinkati svoje srčne rane. Jedro celega govora je bilo: Klerikalce moramo vreči ob tla. Radi tega se moramo JDSarji, samostojni, Nemci, socijalni demokrati in komunisti strniti skupaj. Kmalu bomo demokrati zopet prevzeli vlado in tedaj joj klerikalcem!!! Vse klerikalne župane bomo odstavili, njih agitatorje pa pozaprl. Kaj bomo napravili s Korošcem, se še nismo odločili. A to vam povem, kmetje! Če boste šli z mojo stranko enotno, vam bomo odpravili draginjo, davke znižali, vse prav vse, kar želite, vam bomo dali. Saj mi demokrati in vaša Samostojna smo itak eno: ena duša v dveh telesih.“ Tako so zvenele Fo-

glerjeve besede. A kako so bili oče Fogler presenečeni, ko so mu kmetje ugovarjali! Prav nič ni dosegel učeni mariborski gospod. Ker ni imel uspeha, se je spravil na žandarje, ki so slučajno šli mimo te gostilne in so poslušali Foglerjevo pridigo. Gosp. prof. Fogler so se vračali od nas, kakor se vrača lovec s planin, kadar mu zajci in lisice utečejo. Mi slovenski kmetje ne maramo ne Foglerjev in tudi ne JDS-stranke, ampak mi bomo ostali zvesti našim kmetjskim načelom. — Oromba uredništva. Bopisnik piše doslovno vedno „Fogler“, menda že ima svoje vzroke. Iz tega poočila je razvidno, da gospod profesor Voglar res misli, da je naše kmetjsko ljudstvo tako neumno, da bo šlo z njegovo stranko, v kateri so sami advokati in vojni dobičkarji.

Vprašanje okrajnemu glavarstvu v Mariboru! Naša stranka je dobila uradno obvestilo od mariborskega okrajnega glavarstva, da so v pomočju mariborskega okraja levi breg Drave vsi shodi prepovedani. Ali se ta prepoved nanaša samo na našo (S. L. S.) stranko? Profesor Voglar, advokat dr. Koderman in „nadzornik“ Znunderl pa smejo zborovati? Voglar je zboroval dne 12. aprila t. l. pri Bombeku pri Sv. Marjeti, Znunderl nedavno pri Sv. Jakobu in Mariji Snežni.

Nav. Sokol. Od Gornje Sv. Kungote nam pišejo: Dr. Kodermanov Jugoslovan Paskolo ustanavlja pri Gornji Sv. Kungoti Sokola. Ustanovni shodi so v Paskolovih kletih. Tudi bistro oko postave je zavzeto za tako ustanovitev.

Slovenjegraški socijaldemokrati, pod to firmo se skrivajo najhujši nemškutarji in državi sovražni elementi, so doživeli neprijeten slučaj. Njihov veren sodrug, vodja bolniške blagajne, je poveril večjo svoto denarja, nato pa zginil iz mesta. Kako bo zadeva končala, še sedaj ne vemo, a prosili bi vlado, da bolniške blagajne bolj nadzoruje, ter nastavi zanesljive osebe. Prejšnje čase je vodila bolniško blagajno mestna občina, ko je pa prišlo poverjenstvo za socijalno skrb v socijaldemokratske roke, so bili povsod nastavljeni njihovi pristaši in še celo po dva, kakor n. pr. v Slovenjgradcu. Ali ni to nepotrebno razsipavanje državnega denarja? Saj še ena oseba nima pri taki blagajni veliko opravka, saj te ta sodrug bil zmiraj videti na cesti ali pa v gostilni.

Zborovanje Samostojne na Hajdini. Velikanske plakate smo zagledali na kapelah in cerkvenih vratih na belo nedeljo zjutraj. Take pisane rjuhe smo opazovali tedaj, ko je Wiedewohl rekviriral žito. „Kaj pa danes bo?“ Samostojna vabi in zbira svoje pristaše. Da bi ne mogel kdo reči, da je ta stranka protiverska, dala je svoje oglase in programe v temni noči na cerkvena vrata namazati ter na ta način pokazala svoje zavezništvo s tistimi somišljeniki, ki po noči radi gospodarijo s tujim imetjem. In ob dobočeni uri so prihajali po vrsti proti gostilni, v kateri ni nikdo prej prosil dovoljenja za shod. Tudi to je značilno za to stranko. Zato so plaho prihajali ter vreli skupaj od dveh strani. Od St. Janža je prisopihal en striček, ki je na cesti pobral enega pomočnika, od Ptuja sta pa prilezla dva govornika, katerih prvi je pridno čakal šepetaveca, ki mu je rekel: „Viš, v gostilni ni nikogar. Kar pojdiva in naznani-va Mermolji, da na Hajdini še niso črešnje zrele.“ Znani mešetar je žalostno gledal za njima in še ne kaj čaka kot samostojnež stal na eni nogi. Ker mu ni nikdo zastojal ponujal pijače, se je še pri ranti spomnil svoje druge noge ter odkreval proti Sent Janžu.

Uganka v Ptuju. V svoji pisarni te sezuje, v usnjarni te obuje, dvakrat potegne plačilo za tako opravilo. Tiho mu povej na uho, da ti srajce slekel ne bo, kdo je neki to?

Za begunce. Vsi pri nas živeti begunci iz zasedenega ozemlja, ki bi se radi povrnili zopet v svojo domovino, imajo do konca maja tega leta na železnici prosto vožnjo.

Liberalci — italijanaš. V Sv. Križu na Vipavskem je občinski gerent tamošnji nadučitelj Peter Medvešček. Ta mož je bil svoj čas steber in kandidat goriške liberalne stranke pri deželnozborskih volitvah. Odkar so Italijani zasedli ozemlje, je ves čas pravi služabnik italijanskih oblastí. Njegov osemnajstletni sin je stopil z očetovim dovoljenjem v karabinjersko službo in bil nad mesec dni v Rimu. Sedaj pa doma opravlja službo denuncijanta in izzivača.

Shod državnih nameščencev v Ljubljani. Dne 16. aprila se je vršil v dvorani hotela Union v Ljubljani po osrednjem društvu javnih nameščencev sklicani shod državnih nameščencev, ki se je baval z vprašanjem draginje in zboljšanjem položaja državnih uslužbencev. Zborovalci so napolnili veliko dvorano in tudi galerijo do zadnjega kotička. Po daljši burni debati je shod sprejel nastopno, od organizacije drž. uslužbencev predlagano resolucijo: 1. Vsak javni uslužbenec ima z veljavnostjo od 1. aprila t. l. prejemati najmanj službene prejemke v izmeri na današnje draginjske razmere odpadajočega eksistenčnega minima. Priznavamo upravičeno razmerje diferenciranja službenih prejemkov po kvalifikaciji, strokovni naobrazbi in službeni dobi. 2. Zahtevamo odmerjenje službenih prejemkov na podlagi razmerja, kakoršnje je bilo dne 1. novembra 1919. 3. Zahtevamo, da se prejemki od 1. aprila naprej določijo v razmerju 4:1 od prejemkov dne 1. novembra 1919. 4. Zahtevamo, da se vpokojencem prizna pravica do polnih pokojninskih prejemkov, ne glede na to, ali imajo zasebne zaslužke ali ne. 5. Zahtevamo, da dobi vsak vpokojenec pokojnino v enaki odstotni odmeri od sedanjih prejemkov aktivnih uslužbencev njihovega čina, kot je bilo to pred nastopom draginjskih doklad. 6. Zahtevamo, da se vsem našim zahtevam čimprej ugodi, najkasneje pa do dne 15. maja t. l. 7. Zahtevamo nadalje en-

krat letno nabavni prispevek in sicer za neoženjene uslužbence po 2000 in za uslužbence z družino po 4000 K.

Kongres jugoslovanskih učiteljev se ne bo vršil dne 23. maja, ampak 18. julija in sicer na zahtevo tovarišev iz Slovenije, Hrvaške, Dalmacije in drugih krajev, ki želijo, da bi bil kongres v času velikih počitnic, da bi se ga moglo udeležiti vse SHS učitelstvo.

Blagajnik železniškega ravnateljstva v Beogradu Perivoj Zarič, je poizkusil izvršiti samoumor v kopališču v Dušanovi ulici s tem, da si je hotel prerezati vrat. Ker mu to ni uspelo, se je sam javil na policijo. Povedal je, da je hotel izvršiti samoumor zaradi tega, ker mu po blagajniškem izkazu manjka 400.000 dinarjev, ki jih je zaigral z železniškim uradnikom Stojkovičem in znanim igralcem iz Pančeva, Popovičem. Skupaj s svojim denarjem je izgubil 505 tisoč dinarjev.

Odpomoči glede usnja. Po daljših pogajanjih s hrvatsko pokrajinsko vlado in hrvatskimi industrijalci se je posrečilo zagotoviti slovenski usnjarski industriji izdatno količino surovih koz. S tem se bo odpomoglo vedno večjemu pomanjkanju tega blaga v Sloveniji in preprečila ustavitve obratovanja naših usnjarskih tovarn. O potrebnih korakih se bo ukrevalo v tork v Zagrebu, kjer se bodo zbrali zastopniki slovenske in hrvatske usnjarske industrije in zastopniki deželnih vlad v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu.

Ruška kočja se otvori dne 1. majnika. Izletniki se zberemo na koroškem kolodvoru ter se odpeljemo v soboto z jutranjim vlakom do Ruš. Koča bode isti dan vže oskrbljena z jedjo in pijačo.

Mariborske vesti.

G. trgovce opozarjamo, da morajo imeti glasom naredbe blago v izložbah označeno s cenami, ker jih bo sicer obrtna oblast kaznovala. — Trgovski gremij v Mariboru.

Pisarna trgovskega gremija v Mariboru, Slomškov trg št. 3 posreduje brezplačno službe za trgovske uslužbence, na kar g. trgovci g. trgovske uslužbence opozarjajo. — Trgovski gremij v Mariboru.

Grozodejstvo. V soboto zvečer 10. t. m. okoli 9. ure so vrgli dozdaj deloma znani zločinci enoletnega prostovoljca Rado Mlaker, sina železniškega nadsprevodnika v. p. iz železniškega mosta v Dravo, kjer je nesrečno utonil. Njegovega trupla še niso našli.

Vplačevanje občinskih doklad. Občinstvo opozarjamo, da se bodo od mestnega magistrata dostavljali v prihodnjih dneh plačilni nalogi za občinske doklade od pridobitinskega davka za leto 1919. Ti zneski so takoj blažljivi. Na podlagi predpisa za leto 1919 je pa vplačati mesecaj maja t. l. polovico občinskih doklad od pridobitinskega davka za tekoče leto pri mestni blagajni.

Dopisi.

Sv. Križ pri Mariboru. Izredna čast nas je doletela dne 30. sušca. Prišli so nas nadzorovat gospod Črnko, bivši tukajšnji učitelj. Po njihovem mnenju ni večje budalosti, kakor je ta, če se držijo naši kmetje Slovenske kmetске zveze in če imajo naročeno našo „Stražo“ ali „Slov. Gospodarja“. Najboljši kmetjski list je bojda „Domovina“, ki v vsaki številki pohrusta par debelih župnikov in strupenih kaplanov s kosmi in kožo vred. Zato so blagovolili gospod nadzornik Črnko naročiti in milostno tudi plačati nekaterim našim ljudem edinozveličavno „Domovino“ in omenjevala dne so prišli pogledat, kakšne sadove je že rodilo njihovo napredno in požrtvovalno delo. Najbrž pa niso bili zadovoljni s svojimi uspehi, ker so se drugo jutro klaverno izgubili s svojo kobilo med dežjem in vetrom v šmarjetske nižine. Gospod Dražel! Vi ste naš edini svetovalec in vodnik v hudem boju zoper klerikalnega zmaja, ki preti požreti prelepi Sv. Križ! Vi edini ste pravočasno začeli odpirati našim zaslepljenim kmetom oči, da spoznajo luč svobode in na predka, da se otresejo cerkvenih in duhovniških verig, da se ne dajo komandirati od kakega velečastitega, ki jim hoče zrasti čez glavo! Vi ste naš ponos in naše upanje, ker če ste vi med nami, vas radi ubogamo, ker vsak izmed nas ve, da vam ne bomo mogli zrasti čez glavo. O le pridite še k nam, naš dragec, naš tolažnik! Vaših vzvišenih naukov sicer ne moremo tako hitro razumeti, ker segajo pregloboke v modroslovne nižine, pa si hočemo pomagati s prebiranjem vašega lista „Domovina“. Ker smo hribci, smo bolj počasne pameti, pa vaše glavno načelo že razumemo. Glasi se: Dol s farji! Če bomo odpravili duhovnike, potem pa ponižno vas prosimo, da vi pridete k nam za pridigarja. Maše ne bomo več rabili, krščevali, ženili in pokopavali se bomo sami, a evangelij napredka nam boste pa razlagali vi, cenj gospod Črnko! Oj zlati časi, kedaj jih bomo vendar čakali!

Sv. Marjeta ob Pesnici. Naš gerent in učitelj Vauda je zajahal političnega JDS šimeljna, ki pa je na enem očesu slep in močno šepa. Dne 12. aprila nam je prignal profesorja Voglarja, da bi pridobil naše kmetске veljake za zvezo z JDS. Namera se je učenima šolnikoma Voglarju in Vaudatu popolnoma ponesrečila. Menda misli napraviti Voglar tako potovanja po vseh župnijah Slov. goric. Opozarjamo,

naj mu povsod postavijo slavoloke in mlafe. Saj je že sedaj zadosti cvetja in zelenja. Tako slavnega politika se vendar ne more tako bagatelizirati. Gospoda Vauda pa priporočamo Voglarju, da ga napravi za nadzornika.

Razne novice.

Vojni superiorat v Gradcu ukinja. Avstrijsko vojno ministrstvo v Vkvidiciu je sklenilo, da se vojni superiorat v Gradcu ukine.

Splošno bolniško zavarovanje v Nemški Avstriji. (Načrt.) Nemškoavstrijska vada je državnemu zboru predložila predlog, ki določa splošno bolniško zavarovanje mezdnih delavcev, zlasti kmetjskih in gozdarskih delavcev, javnih državnih, deželnih in občinskih nameščencev, hišnih oskrbnikov, v domači industriji zaposlenih oseb, ki so po poklicu zaposleni pri različnih delodajalcih, kakor domači učitelji, domače šivilje, domače perilje itd. Za bolniško zavarovanje kmetjskih in gozdarskih delavcev so posebne določbe.

Lovski zakon v Nemški Avstriji. (Načrt.) Državni urad za poljedelstvo in gozdarstvo je izročil deželni vladam načrt lovskega zakona. Lasten lov lahko ima samo država in dežela. Skupni lov upravlja lovska družba, sestojeca iz posestnikov občine, njen organ je lovski odbor z županom na čelu. Redno se oddaja lov na dražbi. Zakup in izvrševanje lova v lastni režiji je dovoljeno, a pod strogimi pogoji. Zakupnik je dolžen osebe zavarovati.

Velikansko, trinadstropno zalogo čevljev, vredno več milijonov, je zasegel 13. t. m. dunajski urad proti vojnemu oderuštvo zaradi ponovnega dvigovanja cen. Zaloga je last „Splošne avstrijske delniške družbe za čevlje“.

Nemško-avstrijska krona raste, nemška marka pada.

Moka v Nemški Avstriji. Nemška Avstrija je že pred meseci količino moke za posameznika precej znižala, samo na četrtil kilograma na teden za osebo. Vzidel naše visoke izvozne carine in slabe nemško-avstrijske valute so se cene za moko podražile do 45 K.

Rensko republiko želijo. „München-Augsburger-Abendzeitung“ poroča iz Porenja, da je prebivalstvo Pfalce z nemško centralno vlado splošno nezadovoljno. Pretežna večina ljudstva želi, da se proglasi Renska republika.

Knjige izvažati in Nemčije je nemška vlada prepovedala.

Grozodejstva komunistov. Nemški listi poročajo da so v Hambornu našli 17 popolnoma nagih mrlj čev. Ugotovili so, da so to vojaki državne brambe, ki so jih komunisti žive ujeli. Nekaj ujetnikov je ubežalo in pripovedovalo o grozodejstvih.

Za katoliško časopisje. V zadnjem pastirskem listu piše saksonski škof dr. Löhrmann med drugim i sledeče: „Ker so se razne tiskarniške potrebščine in sicer papir, olje itd. silno podražile, bo marsikomu zelo težavno plačevati naročnino za katoliško časopisje, vsled česar se je bati, da bo ravno katoliško časopisje vsled tega najhujše prizadeto, kajti ono ne razpolaga s tako ogromnimi denarnimi sredstvi, kakor nasprotno, zlasti židovsko časopisje, katero bo brez posebnih težkoč prebolelo to krizo. Vsled tega se pozivljajo vsi dobromisleči katoličani, da po možnosti podpirajo katoliško časopisje, da si naročajo katoliške časopise ter tudi v njih objavljajo razna naznanila.“ Kar velja o nemškem katoliškem časopisju, velja gotovo tudi za naše slovensko katoliško časopisje!

Razder med velesilami. „Nieuwe Courant“ piše iz Haaga: Prepada med zavezniki je čedalje bolj jasen. Na eni strani Francoska, Belgija in Japonska, ki zasedo nemških mest odobravajo. Na drugi Angleška in Italija z nove Nemško Avstrijo, ki se orientira na zapad. Ob strani stoje Združene države, ki so v celi krizi gotovo zavzele Francijo nasprotno stališče, dasi tega niso izjavile v kaki uradni noti.

Poletnega časa čehoslovaška republika dosedaj ni uvedla.

Boljševizem na Japonskem. Bližina boljševiške Rusije ni ostala brez vpliva na Japonsko. Japonski kmetje ubijajo bogate veleposestnike in delavci po mestih plenijo tovarne in morijo svoje predstojnike. Vojaštvo na civiliste noče streljati. Če ne napravi energična roka reda, bodo v Tokio Japonsko proglasili za republiko.

Griza na Japonskem. To zimo je na Japonskem zbolelo na grizi poldrug milijon ljudi! Umrlo jih je 66 tisoč.

Katoličani v Ameriki. V Zedinjenih državah severameriških je bilo lansko leto 17.549.324 katoličanov. Imeli so 14 nadškofov, 97 škofov, 15.052 svetnih duhovnikov, 5536 redovnikov, 15.997 cerkev, 7865 bogoslovcev, 889 srednjih šol, 5788 ljudskih šol in 1.633.599 učencev. Od predlanskega leta je njih število precej naraslo.

Prireditve

Sv. Primož nad Muto. Naše bralno društvo vprizori 25. aprila t. l. popoldne po večernicah gledališki igri: „Skrivnostna zaroka“ in „Prepirljiva sosed.“ Čisti dobiček je namenjen za nakup knjig za naše društvo, zato vabimo vse prijatelje izobrazbe in poštene zabave. Predstava se vrši na Muti v prostorih Ciril-Metodove šole.

Mala naznanila

Razna:

Mala psica rumene barve z dolgimi kvički stoječimi nšesi, čuje na ime „FLEI“ se je v petek zvečer v Loki pri Bistrici izgubila. Oda se proti dohri nagradi na ograbništvo Radvanje (Rothwein), Maribor. 819

PRVA SLOV. BRIVNICA

Aleksandrova (Tegethofova) ul. 22 (preje g. Gredlić)

se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo jamči

FRAN NOVAK, BRIVEC.

JOSIP NEKREP

tesarski mojster in stavbeni podjetnik v Mozartovi ulici 59 v MARIBORU

se priporoča za popravila in za napravo novih stavb za točno izvršitev

URE

vsake vrste se sprejmejo v popravilo. Postrežba točna. Cene zmerne Jan Ignacij, Maribor Glavna pošta, 2. nadstr., levo.

Slovenci širite „STRAŽO“

Kupi se!

Kupujem

po najvišjih cenah hlođe, rezan in tesan jelov kakor trd les ter vsakovrstna drva za kurivo. Viktor Glaser, lesna trgovina v Rušah pri Mariboru. 1796

Krempir za seme se kupi. Belnišnica Maribor. 324

LES

rezan, tesan, okrogel, drva in oglje kupi v vsaki množini

„SEVER“

društvo lesnih industrijalcev dravske doline

MARIBOR, Aleksandrova cesta 45.

Proda se!

1 Kobila

liščje in ena črna rumene barve, 162 cm, dobri za težko in lahko vožnjo in lep kočijaški voz so na prodaj. Maribor, Mozartova ulica št. 59. 814

Tomasović & Visković

veletrgovina z vinom in žganjem Zagreb, Palmatičeva ul. 22

Telefon 12-58

Brzjaviti: „Tomavici“

priporoča svoje bogato skladišče zaimčeno naravnih, izvrstnih, dalmatinskih, hrvatskih, sremakih in banatskih vin in prave bosanske slivovke. Naročbe v Zagrebu, kakor tudi vse od zunaj se izvršujejo takoj in z največjo natančnostjo. 252

Hiša v Varaždinu

7 sob z inventarjem, dobro idoča koncesija 150.000, mestno-obiteljska hiša 2 stanovanji, velik vrt, gospodarsko poslopje 160.000, posestva od 100.000 navzgor, hotel isborna lega 1.000.000 K posredovalnica za posestva „Rapid“, Maribor, Gosposka ulica 28. 332

Trgovina mešanega blaga

A. VERTNIK,

Maribor, Sodna ulica 17 sprejema naročila za drva in les, katerega dostavlja tudi na dom. 333

Dve hiši dvoj nadstropni,

sposobni za vsako obrt, novo zidani ležeči na vogalu proda J. Nekrep, Mozartova ulica 59, Maribor. 211

Ena garnitura

popolnoma novega perila za novorojenčka, obstoječa iz 42 komad, najfinjša izdelava se proda v Mariboru, Lendplatz 6, I. nadstr. 329

Modro platno

(plavo) najbolje kakovosti je zdaj na prodaj pri

Alojziju Gnušček

Maribor, Glavni trg, št. 6. 292

AKO K O mate kaj za prodati? hočete kaj kupiti? iščete službo? Inzerirajte v naših listih in uspeh je gotov!

Gospodarska zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slovenske gorice

F. Z. Z. O. Z.

prodaja razne manufakture za moške in ženske obleke, vseh vrst špecerije, čevlje, usnje, deske, stavbeni les in poljedelske stroje.

Kupuje pšenico, žito, koruzo, ajdo, proso, oves, kože, sploh vse kmetijske pridelke.

Posreduje pri nakupu večjih poljedelskih strojev, kakor parnih mlatilnic in motorjev

Pravico kupovati in prodajati zadrugi imajo samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni v Gornji Radgoni in pri vseh podružnicah.

Glavna trgovina in pisarna v Gornji Radgoni.

Podružnice: Gornja Radgona, Murska Sobota, Cankova, Dolnja Lendava, Radgona, Križevci pri Ljutomeru, Beltinci. 259

Alojzij Rečnik

oblastveno konces. elektrotehnik v Pobrežju pri Mariboru, Cesta na Brezje št. 22 prevzame inštalacije za napravo razsvetljave in moči. Prevzame gradbo krajevnih mrež, mlinov, žag, telefonov, hišnih telegrafov, strelododov kakor tudi popravi motorjev, aparatov, električnih vodnih žic itd. itd. Za dobro in solidno delo se jamči

„JADRAN“, Oglasna odprava MARIBOR.

SOL samo po vagonih, dobavlja takoj: U- in izvozna tvrdka Ferdo Sert, Maribor Koroška cesta št. 21. Brzjaviti: SERT MARIBOR. — TELEFON 265. 330

Telefon 113

Trgovina

Telefon 113

tiskarne sv. Cirila

v Mariboru Koroška cesta št. 5

priporoča papir in pisma za pisarne in trgovce; ovitni papir, zavite, pisarniške in šolske potrebščine, rožne vence, podobice, zvezke itd. Na izbiro ima molitvenike v raznih vezavah kakor: Bogumila, Rajski glasovi, Duhovni zaklad, Marija varhinja nedolžnosti, Češčena Marija, Sv. Ura, Gospod usliši mojo molitev, Sv. Opravilo, Na Kalvarijo, Marija, Žalostna mati itd.

Cene zmerne

Postrežba točna

Veletrgovina Ludovik Kuharič Ormoz

nudi svojo veliko zalogo vsakovrstnega modnega, manufakturnega blaga, platna itd. Nadalje priporoča vedno sveže špecerijsko blago, moko, olje. Nakup in prodaja poljedelskih pridelkov. Dobava vsakovrstne železnine, travert, cementa, kakor tudi poljedelskih in drugih strojev. — Uvoz in izvoz vseh vrst rezanega in stavbenega lesa. — Lastna motorna žaga. Glavna zaloga delniškega piva

Barake na prodaj!

Mestna občina Brežice proda prostovoljno eno leseno šupo in 2 barake, ki jih je bila postavila po potresu leta 1917. — Prostovoljna dražba vrši se 326

v sredo dne 28. aprila 1920 od 9. do 11. ure predpoldne na licu mesta v Brežicah.

Ponudniki založiti morajo 10 % izklicne cene kot vadij. Podrobni dražbeni pogoji razglasijo se neposredno pred licitacijo.

Mestna občina Brežice.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

(HOTEL BELI VOL)

obrestuje hranilne vloge počeni s 327

1. aprilom 1920 in sicer:

vezane proti šestmesečni odpovedi po 4 %

nevezane brez odpovedi po 3 1/2 %

Posojila daje na vključbo, poročstvo ter otvarja tekoče račune.

Kmetijska zadruga v Račjem

F. Z. Z. O. Z.

ima svoj letni občni zbor dne 2. maja ob 2. uri popoldne v zadrugi prostorih v Račjem. Ker pridejo važne točke na dnevni red prosimo vse člane, da se zbora sigurno udeležijo. 313

Načelstvo.

ZAVOD za ZAKLEPANJE in STRAŽENJE

hiš, skladišč, vrtov, javnih naprav, hlevov itd. se nahaja v rokah strokovnjaka, kateremu se lahko popolnoma zaupa. Zavod prevzame tudi straženje in zavarovanje na kolodvoru ter spremnitvo pošiljatev po železnici. Varnost zavarovana. — Hišni lastniki, trgovci, obrtniki itd. pristopajte k temu zavodu, ker le na ta način je omogočena moderna reorganizacija tega zavoda. 244

Zavod za straženje in zaklepanje (Wach- und Schliessanstalt) Maribor Frankopanska ulica št. 7.

Inzerirajte v „Straži“!